

Een schuildoos voor elke asielkat: is dat belangrijk en hoe doe je dat?

In eerdere onderzoeken is aangetoond dat vrijwel alle katten, in verschillende mate, stress ervaren bij binnenkomst in een asiel. Dat komt omdat de dieren veel voor hen nieuwe, onbekende dingen ervaren: voor hen vreemde mensen, blaffende honden (!!) en onbekende katten, voer dat ze nog nooit gegeten hebben en in een kooi opgesloten waar ze niet uit kunnen vluchten. Gelijker tijd zijn ze hun geliefde personen kwijt, hun bekende katten-/hondenmaatjes, hun vaste dag en nachtritme, hun bekende geuren en geluiden, enz. Een kat in een asielomgeving is ook niet in staat bepaald gedrag te vertonen, zoals vluchten of onbekende dingen vermijden, klimmen of jagen. Deze stress veroorzaakt in het lichaam van de kat een daling van de weerstand, waardoor het dier ook vatbaarder voor infectieziekten wordt. Voor het welzijn en de gezondheid van de kat is het daarom noodzakelijk dat katten in een asielomgeving minder en korter stress ervaren.

Negatieve gevolgen van stress

Stress zorgt zowel direct als indirect voor een verminderd welzijn van het dier, doordat het de weerstand van het dier verlaagt (en er dus een grotere kans is dat het dier ziek wordt) en de kans op adoptie verkleint (omdat gestreste dieren inactief, angstig, agressief en depressief kunnen zijn). Kortom, we kunnen hoogstwaarschijnlijk aannemen dat de kat met stress zich gewoonweg niet fijn zal voelen.

Wat is er al bekend?

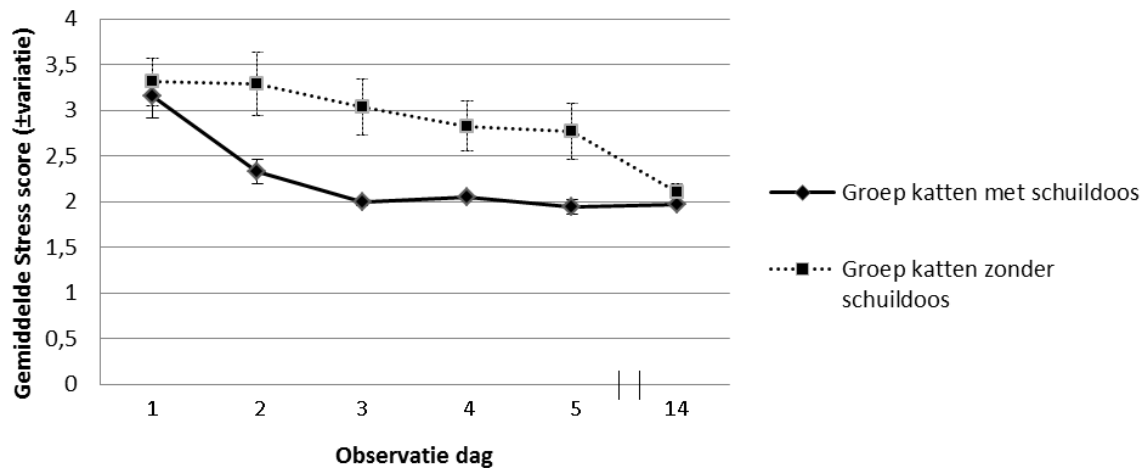
Uit eerder onderzoek is gebleken dat mogelijkheden voor katten om zich te kunnen verstoppen voor prikkels van buiten die stress veroorzaken, een belangrijke manier is om beter met stress te kunnen omgaan. De mogelijkheid voor een kat om zich te kunnen verschuilen, geeft een bepaalde mate van controle over de situatie. Daarnaast vormt de schuilplek een vertrouwde plek, omdat de eigen geur van het dier aan de schuilplek kan worden afgegeven.

De resultaten van het onderzoek

Hoewel veel kattenliefhebbers al lang weten dat katten graag vanuit een schuilplaats hun wereld in de gaten houden, is pas recent onderzoek in een Nederlands asiel uitgevoerd naar het effect van schuilmogelijkheden op stress bij katten.

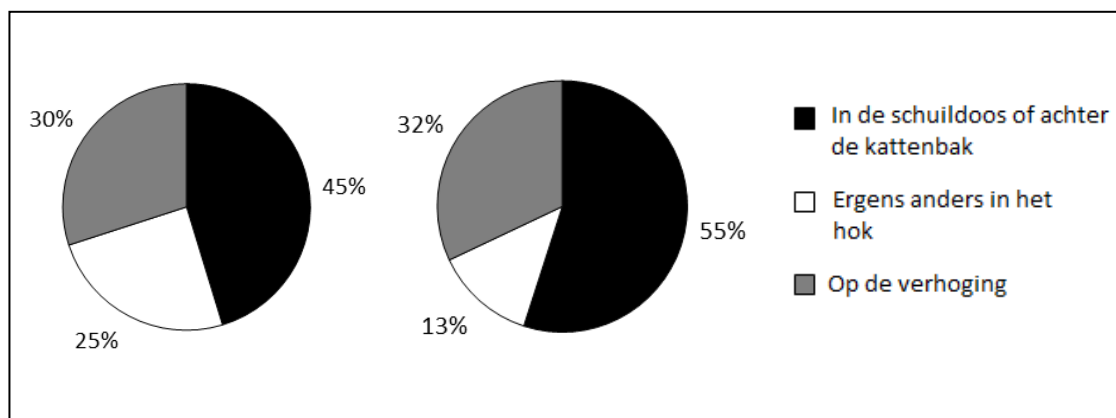
De belangrijkste uitkomst van het onderzoek is dat er inderdaad een duidelijk verschil in stress niveau gevonden is tussen de groep katten met schuildoos en de groep katten zonder schuildoos (zie de twee lijnen in de grafiek). In onderstaande grafiek is ook te zien dat de groep katten met schuildoos een veel snellere daling in stress niveau laten zien dan de groep katten zonder doos; de katten met schuildoos zitten na 3 dagen op het niveau waar de katten zonder schuildoos in ieder geval langer dan 5 dagen over doen!

Dit onderzoek toonde dus duidelijk aan katten met een schuildoos minder stress lieten zien en ook minder lang gestrest waren. Dubbel voordeel dus!

Er kan dus worden vastgesteld dat schuilgedrag van groot belang voor de kat is en dat “schuilgedrag” waarschijnlijk tot het natuurlijke gedrag van deze diersoort hoort. Onderzoek naar de tijdsbesteding van de kat in een asielkattenkooi laat precies hetzelfde zien. Katten met een schuildoos bleken 55% van hun tijd in de schuildoos te zitten. Maar katten die geen schuildoos hadden probeerden toch te schuilen: 45% van hun tijd zaten ze achter hun kattenbak. Toch leverde zo’n kattenbak niet voldoende schuilmogelijkheid: de katten achter de kattenbak vertoonden nog steeds meer stress dan de katten met doos!

De behoefte om zich ergens in te verschuilen is voor een kat dus heel belangrijk.

Praktijkervaring: hoe doe je dat met die dozen?

Dierenopvangcentra willen graag dat hun katten zich zo snel mogelijk op hun gemak voelen. Maar het gebruik van een schuildoos in een kattenkooi veroorzaakt verschillende problemen:

- ***Wij gebruiken geen schuildozen omdat onze hokken zijn groot genoeg om in elk hok een mandje of krabpaal met schuilplek te gebruiken waarin/achter de katten kunnen schuilen.***

Antwoord: Als de kooien groot genoeg zijn voor een andere vorm van schuil-ding (hetzij mand, plastic emmer, draagkorf of iets anders) dan is dat prima: voor de kat geldt uitsluitend dat het dier zich kan terugtrekken van prikkels die als onaangenaam worden ervaren.

- ***Wij gebruiken geen schuildozen ivm hygiëne omdat veel katten er in plassen.***

Antwoord: Hoe komt het dat katten in die dozen plassen? Zijn de kattenbakken te klein, staan ze op een foute plek in de kooi of bevatten ze geen kattengrit? Dit lijkt vooral een probleem met de kattenbakken en minder een probleem van de schuildozen. Maak je kattenbakken veel aantrekkelijker voor de katten!

- ***We gebruiken geen schuildozen omdat we vinden dat het erg onhandig werken is en dat de katten niet goed geobserveerd kunnen worden op deze manier.***

Antwoord: Dat klopt, katten in een doos zijn moeilijker te zien. Maar dat is juist de reden om katten deze schuilmogelijkheid te geven: katten vinden het stressvol om zo open en bloot bekeken te worden (dat is één van de prikkels waar ze graag voor wegschuilen). Door een schuilmogelijkheid te bieden, wordt het observeren van de kat inderdaad lastiger en zal er meer tijd in observatie moeten gaan zitten. Het niet hebben van een schuilmogelijkheid betekent voor de kat echter 24/7 door iedereen bekeken te worden. Dus een relatief kortstondige gemak voor de medewerkers heeft nogal wat langdurige negatieve consequenties voor het welzijn en de gezondheid van de kat!

- ***We gebruiken geen schuildozen omdat al onze hokken verschillende niveaus hebben en katten dus ook hoger kunnen gaan liggen als ze dat willen.***

Antwoord: in het eerder genoemde onderzoek hadden alle katten (met en zonder schuildoos) een hoger zitplankje in hun kooi waarop ze zich konden terugtrekken. Toch hadden katten met een schuildoos significant sneller en sterkere stressreductie dan de katten die alleen een zitplankje hadden. Dit onderzoek heeft duidelijk aangetoond dat een hoger geplaatst zitplankje minder stressreductie geeft dan een schuildoos.

- ***Het advies is om de schuildoos mee te verplaatsen met de kat (dus van de quarantaine naar de uitplaats). Geeft dat geen verhoogd risico met niesziekte/schimmel/....?***

Antwoord: Nee, voor niesziekte in het geen verhoogd risico: alle betreffende ziektekiemen zitten al in de kat zelf (calici, herpes, bordetella), zodat de doos daar geen verhoogd risico geeft. Mogelijk zelfs een tegenovergesteld effect, omdat niesziekte vooral stress gerelateerd lijkt. Je kunt verwachten dat met het meegeven van de doos de kat minder stress ervaart en daardoor minder kans loopt om niesziekte te ontwikkelen.

Huidschimmel is een ander verhaal: bij vermoeden van schimmel zeker ook de schuildoos weggooiën! Maar als er geen vermoeden van schimmel is, kan de doos met de kat mee. Als een kat vermoedelijk wel geïnfecteerd is met een huidschimmel, dan de doos weggooiën en de kat overzetten naar de isolatieafdeling. Daar krijgt het een schone doos. Dit is één van de uitzonderingen waar de kat tijdens verplaatsing een nieuwe doos krijgt.

- **Maar hoe doe je dat dan als die doos helemaal vies van binnen is geworden (bv door het gesnotter bij niesziekte)?**

Antwoord: Bij katten met niesziekte die de doos van binnen sterk vervuilen, moet deze zo nu en dan vervangen door een schone doos: maar wel het liefst als de kat niet gelijktijdig ook wordt verplaatst, zodat de stress lager is en een nieuwe doos gegeven wordt in een voor de kat onderhand bekende omgeving.

- **Als wij in plaatst van schuuldozen plastic mandjes gebruiken, moeten die mandjes dan wel dagelijks schoon gemaakt worden zoals de protocollen dat officieel voorschrijven? Want daarmee verwijder je toch ook de eigen geur van de kat?**

Antwoord: Nee, dat wordt zeker niet geadviseerd: bij gezonde katten zonder ziekte-verschijnselen hoeven de schuuldozen/-mandjes niet dagelijks schoon gemaakt te worden.

- **Wanneer krijgt de kat een schuuldoos?**

Antwoord: meteen bij binnenkomst in het asiel dient elke nieuwe kat een schone doos (= doos die nog geen contact heeft gehad met katten) in de kooi te krijgen.

Utrecht, 4 september 2015.

Ruth van der Leij

Drs W.J.R (Ruth) van der Leij, DVM
Resident Shelter Medicine
Department of Clinical Sciences of Companion Animals
Faculty of Veterinary Medicine, Utrecht University
Office Address: PO Box 80.154 NL, 3508 TD Utrecht, The Netherlands
Visiting Address: Yalelaan 108, De Uithof, Utrecht, The Netherlands
Phone: +31 30 253 4389
Fax: +31 30 251 8126
E-mail: w.j.r.vanderleij@uu.nl